

Proiect cofinanțat din Fondul Social European - Programul Operațional Capital Uman 2014–2020

Axa Prioritară 6: Educație și competențe / Operațiune compozită OS 6.5, 6.6. Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlu proiect: „Profesionalizarea carierei didactice - PROF”

Cod proiect: POCU/904/6/25/146587

Beneficiar: Ministerul Educației

Partener 2 - Universitatea Transilvania din Brașov

Perioada de implementare – 1 aprilie 2021 – 31 decembrie 2023

Livrabil

Activitatea A4.2

RED – Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război de
Camil Petrescu
Clasa a X-a

prof. Horia Corcheș

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE, ÎNTÂIA NOAPTE DE RĂZBOI

de Camil Petrescu

**Ce legături între
imagine și titlu
puteți stabili?**

**Ce legături puteți
identifica între
imagine și
subiectul
romanului?**

Problematica centrală: criza omului modern

God

STARECAT.COM

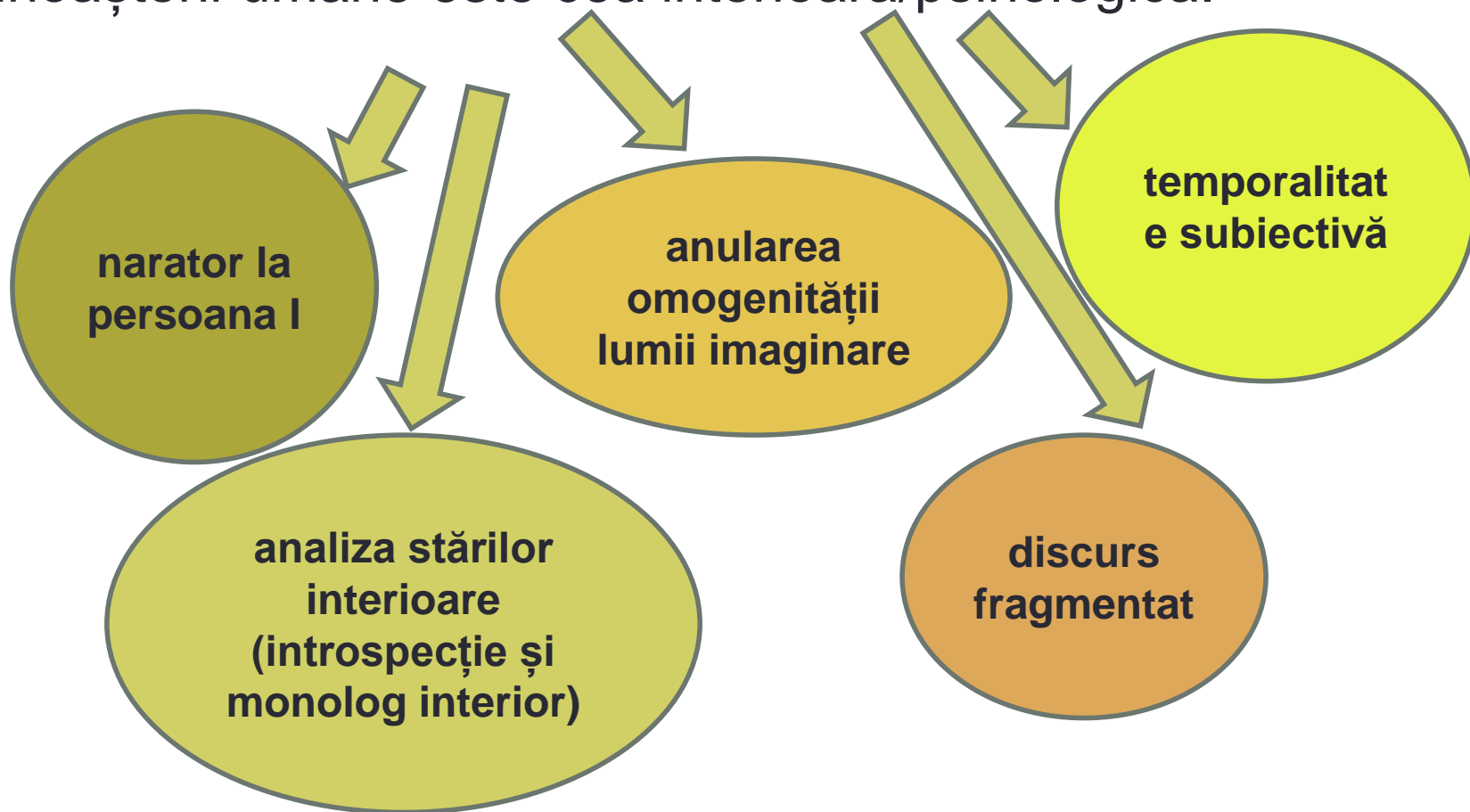

Nietzsche:
Dumnezeu a
murit.

- De ce e omul modern în criză?
- Ce soluții îi rămân?

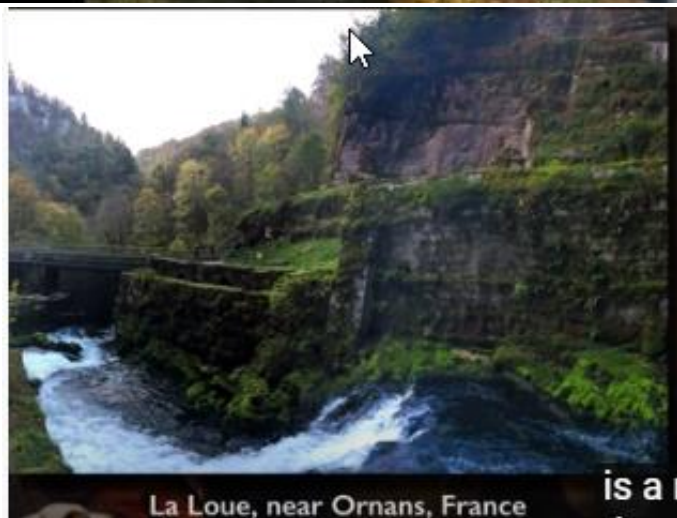
Concepte literare

Roman subiectiv/psihologic: singura realitate accesibilă cunoașterii umane este cea interioară/psihologică.

2. Autenticitatea

roman realist:
oglanda lumii
exterioare=veridicitate

*Atelierul
pictorului,*
Gustave
Courbet, 1855

roman subiectiv:
oglanda lumii
interioare

Tânără în fața oglinzii
Pablo Picasso, 1932

madlena

Marcel Proust,
*În căutarea timpului
pierdut*

Memoria (in)voluntară

...Într-o zi de iarnă, întorcându-mă acasă, mama, văzând că-mi este frig, îmi propuse, împotriva obiceiului meu, să beau puțin ceai. Am refuzat la început și, nu știu pentru ce, m-am răzgândit. Ea trimise după una din prăjiturile scurte și durdulii numite mici madlene, care parcă ar fi fost turnate în ghiocul scobit al unei scoici Saint-Jacques. Și curând, în mod mașinal, copleșit de ziua mohorâtă și perspectiva tristă a zilei de mâine, am dus la gură o linguriță de ceai în care înmuiasem o bucată de madlenă. Dar **chiar în clipa** în care înghițitura amestecată cu firimiturile prăjiturii îmi atinseră cerul gurii, am tresărit, atent la lucrul extraordinar care se petrecea cu mine. O plăcere fermecătoare mă cuprinsese, mă izolase, **fără să am noțiunea a ceea ce o pricinuisese** (...). Și, **pe neașteptate**, amintirea mi-a apărut. Gustul acesta era acela al bucății de madlenă pe care mătușa Leonie mi-o oferea după ce o înmuiasese în infuzia ei de ceai de tei, când mă duceam la ea în odaie, duminica dimineața, la Combray, să-i spun bună ziua. Vederea micii madlene nu-mi amintise nimic, înainte de a o fi gustat.

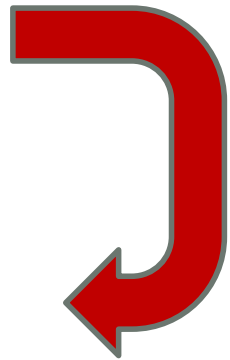
Introspecția

sondarea stărilor
sufletești până la
cele mai profunde
nuanțe;

procedeu literar de
realizare a
introspecției

**monologul
interior**

Poetica explicită

Ștefan Gheorghidiu

Astăzi, când le scriu pe hârtie, îmi dau seama, iar și iar, că tot ce povestesc nu are importanță decât pentru mine, că nici nu are sens să fie povestite. Pentru mine însă, care nu trăiesc decât o singură dată în desfășurarea lumii, ele au însemnat mai mult decât războaiele pentru cucerirea Chinei, decât șirurile de dinastii egiptene, decât ciocnirile de aștri în necuprins, căci singura existență reală e aceea a conștiinței.

Camil Petrescu, ***Noua structură și opera lui Marcel Proust***

Să nu descriu decât ceea ce văd, ceea ce aud, ceea ce înregistrează simțurile mele, ceea ce gândesc eu... Aceasta-i singura realitate pe care o pot povesti... Dar aceasta-i realitatea conștiinței mele, conținutul meu psihologic... Din mine însumi, eu nu pot ieși... Orice aș face, eu nu pot descrie decât propriile mele senzații, propriile mele imagini. Eu nu pot vorbi onest decât la persoana întâi.

Keo - Razboi si iubire

TEMĂ

- <https://www.youtube.com/watch?v=fl0vzCk0JmE>

Ce legături puteți stabili între piesă și subiectul romanului?

Identificați versurile care susțin această legătură.

Așadar:

- Romanul subiectiv-psihiologic:
- redă de viziune și de mentalitate ale lumii moderne
- omul sfârșitului de secol XIX-lea și al primei jumătăți a celui următor nu își mai găsește împlinirea prin contactul cu transcendentul
- caută soluții personale, profund subiective, pentru împlinirea sa spirituală
- acceptă că acestea sunt relative, conțin variabile, în funcție de subiectivitatea celui care le investighează
- orice viziune omogenă și obiectivă asupra vieții este invalidată
- singura realitate posibilă e cea creată de interioritatea fiecăruia

Efecte

Plusuri

- eliberare de sub tutela miturilor și a șabloanelor de percepție
- revalorizare a forței interioare a omului
- libertate imensă

Minusuri

- un mare dezechilibru emoțional, spiritual și psihologic
- modernul va pendula mereu între iluzie și deziluzie
- *criza omului modern*

Cum apar acestea în romanul lui Camil Petrescu?

Două suprateme susțin acest demers

iubirea

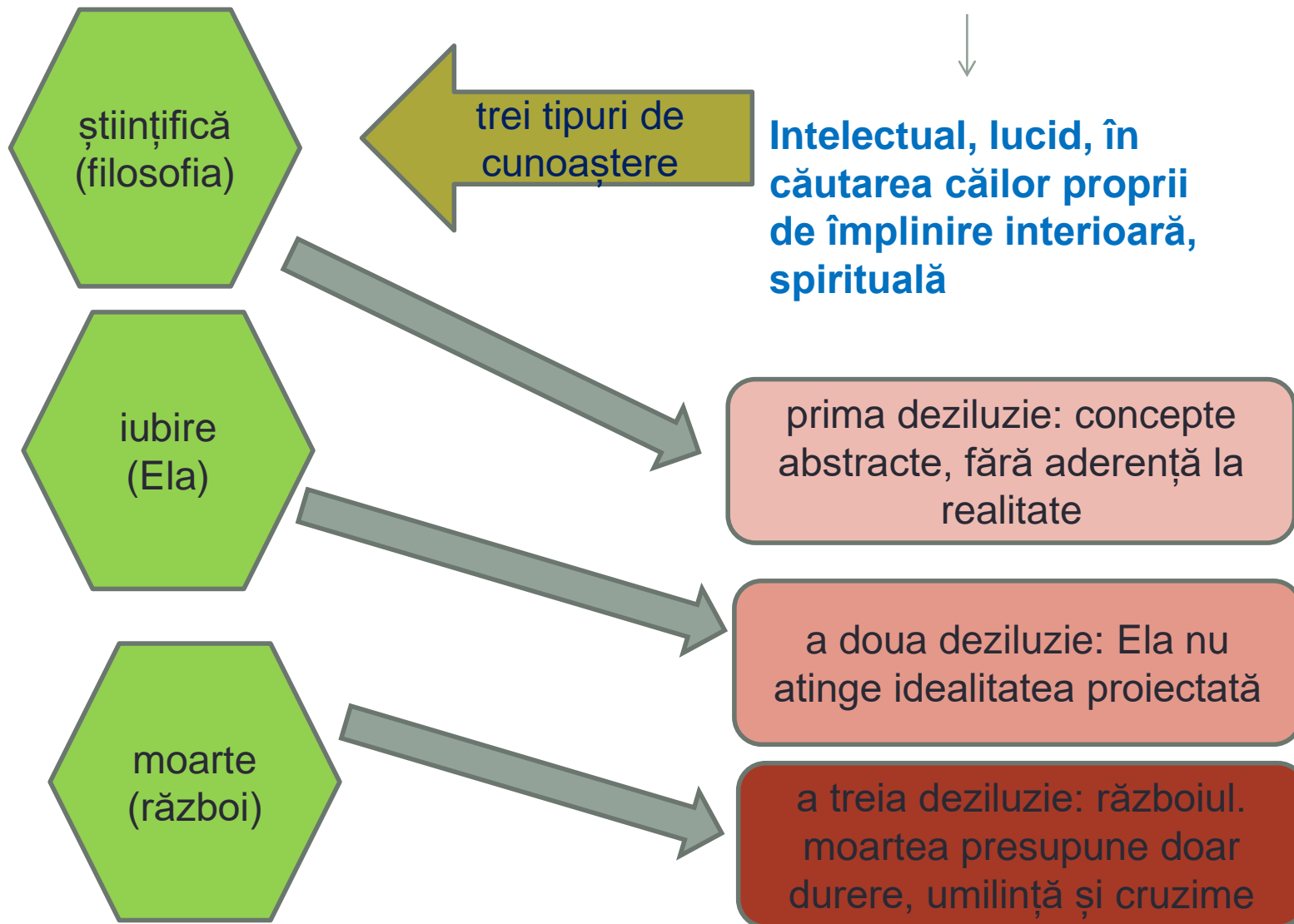

• războiul/
moartea

evenimentele esențiale din
existența omului pot fi
redimensionate prin
investigarea efectelor
acestora asupra lumii
interioare

Acțiunea

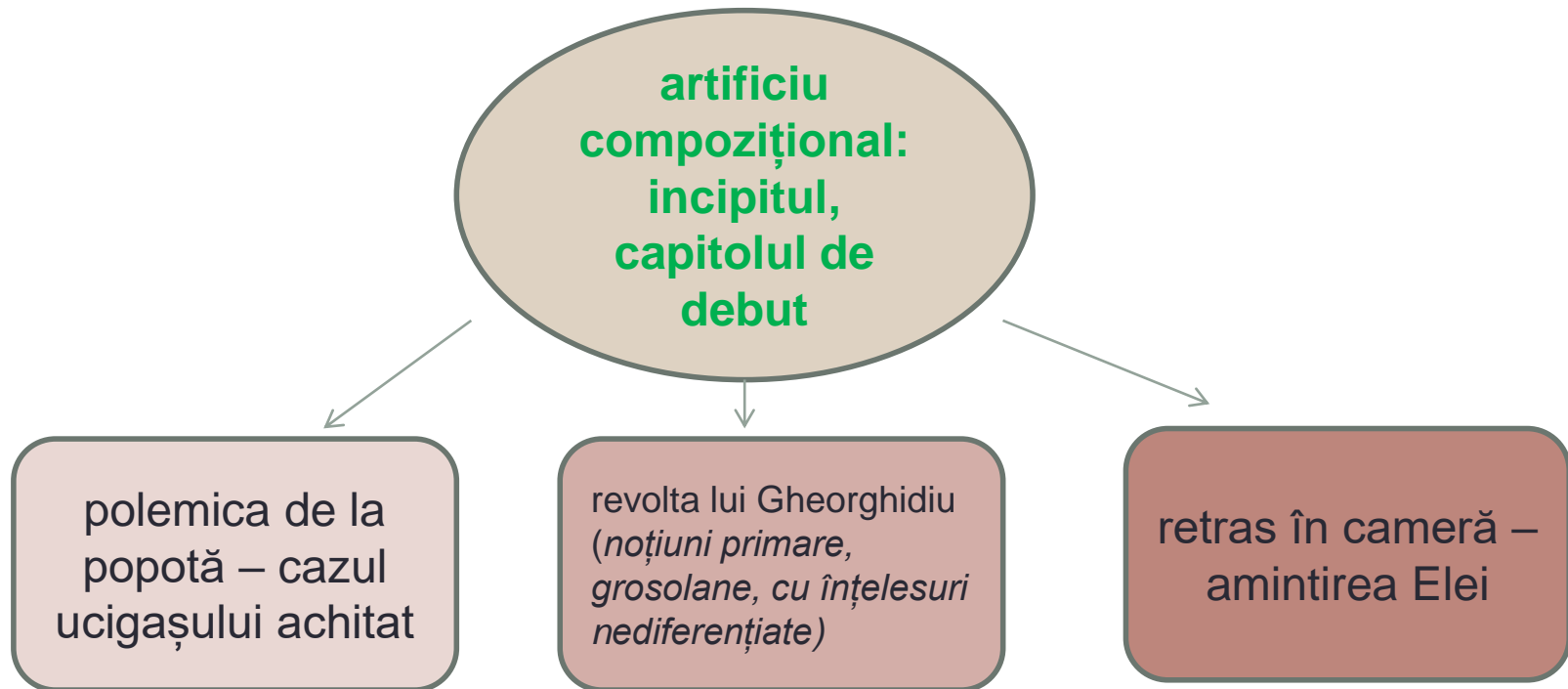
Protagonistul-narator

Protagonistul-narator →

substituirea verosimilității faptelor narate prin autenticitatea perspectivei naratoriale

Cum ajunge aici?

Ce ai dreptul să pretinzi în iubire?

**respect, încredere, sinceritate,
loialitate, timp, afecțiune,
înțelegere, atenție, fluturi,
devotament, grijă, pasiune,
confidențialitate**

Ai dreptul să pretinzi ceva în iubire?

De unde pornește totul?

Primul capitol –
o discuție la popotă

urmează rememorarea,
în cartea I, a iubirii cu
Ela

apoi

revenirea la timpul
cronologic, în cartea a
II-a, jurnalul de front

artificiu compozițional – cuprinde un
moment din desfășurarea acțiunii

- polemica de la popotă este pe marginea unei crime pasionale, rămase fără consecințe juridice, criminalul fiind achitat;
- Gheorghidiu își acuză camarazii că nu au înțelegerea profundă a experiențelor umane, că apelează la *noțiuni primare, grosolane, cu înțelesuri nediferențiate*;
- retras în cameră, decide să rememoreze istoria iubirii cu Ela, pe care o suspectează că îl înșală

înlocuirea
verosimilității
faptelor narate
cu
autenticitatea
perspectivei
natoriale

Partea I – Ultima noapte de dragoste

intrarea în **timpul psihologic**

analiză lucidă a trecutului

Cum?

prin **introspecție**

fără patetisme, fără speranțe; analiză rece, tăioasă, până la ultimele nuanțe

autoanaliza **hiperlucidă și hipersensibilă** unifică cele două părți ale romanului: **cunoașterea și autocunoașterea** sunt obiectivele personajului

Analiză de secvențe

1. *acei care se iubesc au drept de viață și de moarte unul asupra celuilalt; ce voluptate poate fi în afară de aceea a iubirii absolute prin care și restul se valorifică?*

Concepția absolutistă asupra iubirii

2. *începusem [...] să fiu măgulit de admirația pe care o avea mai toată lumea pentru mine, fiindcă eram atât de pătimaș iubit de una dintre cele mai frumoase studente și cred că acest orgoliu a constituit baza viitoare mele iubiri*

Începutul iubirii - determinare socială,
anume

satisfacerea unei vanități care i-a oferit
senzația superiorității

Analiză de secvențe

3. *O iubire mare e mai curând un proces de autosugestie [...] iubești întâi din milă, din îndatorire, din duioșie, iubești pentru că știi că asta o face fericită [...] pe urmă te obișnuiești cu vocea și surâsul ei [...]. Și treptat îți trebuie prezența ei zilnică [...]. Orice iubire e ca un monoideism, voluntar la început, patologic pe urmă*

**Dragostea - proiecție ideală
acaparatoare și angoasantă**

4. *Destinul tău, fată dragă, e și va fi schimbat prin mine.*

**Dragostea – degenerare în ștergerea
identității și individualității partenerului
pentru a se încadra în idealul imaginat**

5. *Îmi petreceam timpul spionându-i prieteniiile [...] făcând probleme insolubile din interpretarea unui gest, din nuanța unei rochii; am reluat legăturile cu toate prietenele ei, mi-am făcut dintr-una amantă ca să-mi dea știri despre ea.*

fisurarea
imaginii
ideale =
năruirea
utopiei

Excesele obsesive

Partea a doua – jurnalul de front

Revenire la
timpul
cronologic

Se poate detașa de la început de
drama iubirii?

NU!

Care sunt efectele?

**Drama amoroasă e mai
importantă decât drama
colectivă**

- **Raportare cinică, parodică la imediatul existenței.**
- **Frustrare.**

- Critică politicienii, pregătirea armatei, superficialitatea camarazilor.
- Lipsa patriotismului și a empatiei.

Scena întoarcerii acasă de la Azuga

Capitolul *Între oglinzi paralele*

Casa era goală ca un mormânt gol; s-a făcut în mine un pustiu imens, un nucleu de dureri; îmi repetam ca idiotizat, ars tot trecutul, arsă casa, murdărit și dizolvat ca personalitate; niciodată nu aş fi crezut o femeie atât de crudă; ca un bolnav istovit de procedeele unei lungi operații fără anestezie; credeam că niciodată nu voi mai fi în fața acelei femei ca să o pot zdrobi.

Gelozie hiperbolică, o apocalipsă interioară care o pune în umbră pe aceea reală, a conflagrației mondiale

Capitolul *Ne-a acoperit pământul lui Dumnezeu*

Îmi fulgeră o clipă prin minte să fug la Câmpulung, să am o explicație cu nevastă-mea. Risc cel mult să fiu împușcat... Tot voi muri la noapte... Ce să-mi explice? Ce importanță mai au pentru mine lămuririle ei? Tot ce a fost aseară, absolut tot e parcă numai văzut și înțeles de mine, nu și simțit.

- cruzimile războiului
- refuză să mai interiorizeze sentimentul de dragoste
- acceptă treptat limitele de netrecut ale cunoașterii umane

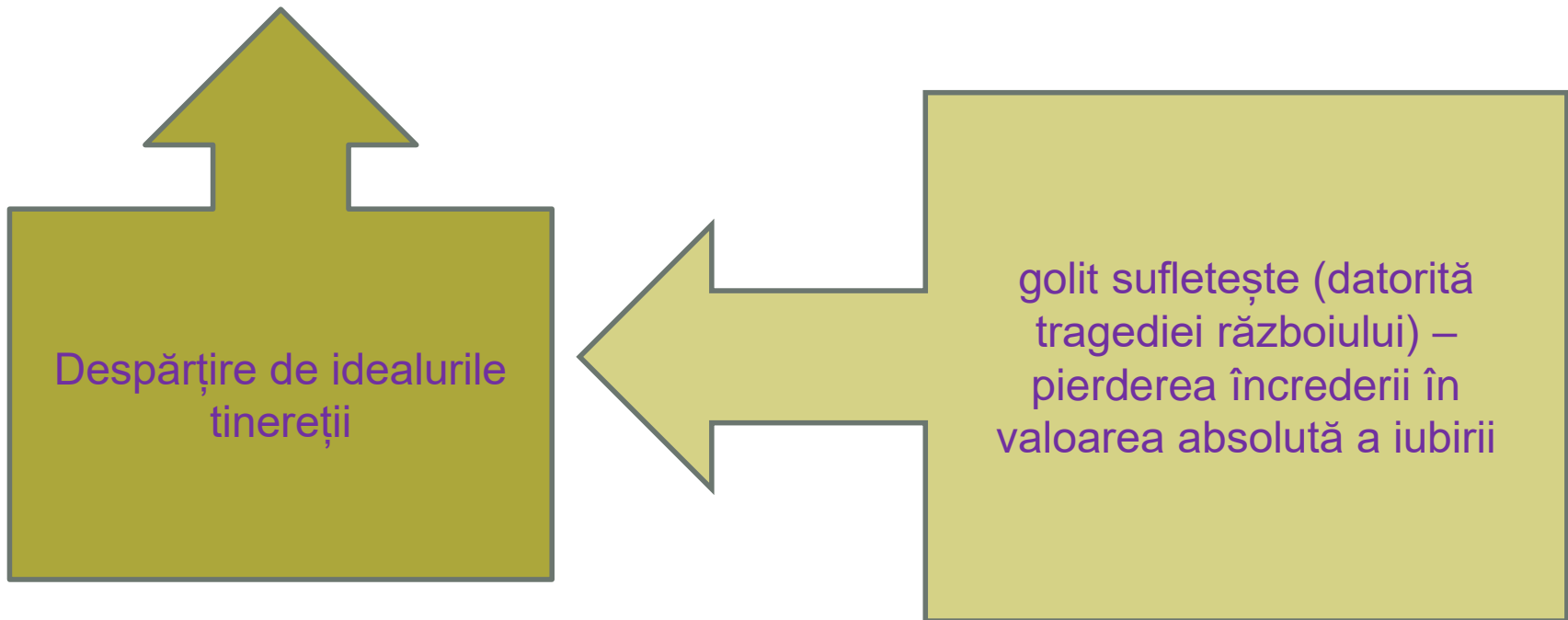
Apăsarea asta, de a nu cunoaște ceea ce se întâmplă înainte, știu acum că e, în război, pentru unii de neîndurat, așa cum de neîndurat mi-era, în ajun, incertitudinea dacă sunt înșelat sau nu.

Tehnica?

**introspecție și
monolog
interior**

**interpretează cele două experiențe
fundamentale ca fețe ale aceleiași
monede**

De soția mea, de amantul ei, de tot zbuciumul de atunci, mi-aduc aminte cu adevărat ca de o întâmplare din copilărie. Și atunci sufeream de lucruri care azi mi se par fără înțeles.

Ultimul capitol - *Comunicat apocrif*

I-am scris că-i las absolut tot ce e în casă, de la obiecte de preț, la cărți... de la lucruri personale, la amintiri. Adică tot trecutul.

Înstrăinare fără mustrări de conștiință,
pe de o parte la femeia pentru care
odinioară ar fi ucis, dar și la propria
identitate idealistă, la vechiul său tipar
de a fi.

concluzia

Prin *Ultima noapte ...*, Camil Petrescu consacră în literatura română formula romanului psihologic

